

FIȘA DISCIPLINEI

DISCIPLINA: OMILETICĂ

Pr. Prof. dr. Vasile Gordon

I. FINALITĂȚI

1. Propovăduirea Cuvântului lui Dumnezeu, în deplin acord cu învățătura și canoanele Bisericii, după principii creștine de întocmire și rostire a predicii;
2. Realizarea principiului continuității în predică, potrivit paradigmatelor specifice de propovăduire, reliefate în literatura patristică de specialitate și în predica actuală;
3. Formarea și cultivarea conștiinței misionare a preotului predicator, capabil să asume exigențele misiunii de propovăduire a sfintelor învățături în contextul actual.

II. OBIECTIVE SPECIFICE

1. Evidențierea specificului și importanței Omileticii, în contextul celorlalte discipline teologice practice;
2. Cunoașterea și utilizarea adecvată a noțiunilor specifice disciplinei, explicarea și interpretarea unor concepte, principii, proiecte etc., precum și a conținuturilor teoretice și practice;
3. Cunoașterea originii și evoluției istorice a Omileticii creștine; raportul ei cu Retorica greco-romană;
4. Cunoașterea operelor marilor personalități ale propovăduirii creștine de-a lungul veacurilor, ca modele în perfecționarea slujirii prin cuvânt în Biserică;
5. Însușirea principiilor, mijloacelor și metodelor de alcătuire și susținere a predicii;
6. Dobândirea de abilități în vederea comunicării mesajului evanghelic: *gestică, vocalică, mimică, expresivitate* etc.;
7. Însușirea noțiunilor de stil și limbaj specifice în expunerea omiletică;
8. Dobândirea capacității de promovare a valorilor creștine în spațiul multicultural contemporan;

9. Conturarea modelului creștin de personalitate, în concordanță cu idealul mântuirii;
10. O bună orientare în bibliografia specifică cercetării în domeniul Omileticii.

III. MODALITĂȚI DE REALIZARE

Expunerea, analiza, studiul de caz, conversația, dezbaterea, problematizarea.

IV. EVALUAREA STUDENȚILOR

Evaluarea parțială (*formativă*), cu măsuri de ameliorare, realizată prin aprecierea răspunsurilor orale, inclusiv a susținerii de predici, la sala de curs și la Paraclis;

Evaluarea finală (*sumativ - cumulativă*) realizată prin examen / colocviu și întocmirea unor lucrări specifice (predici, referate, recenzii etc.).

V. TEMATICA PRELEGERILOR:

Semestrul I: OMILETICA GENERALĂ

I. Preliminarii:

1. Definiție, importanță, scop, obiective; Raportul cu celelalte discipline; orientare bibliografică generală

II. Temeiuri ale propovăduirii în Biserica Ortodoxă:

2. Argumente biblice, patristice și canonice, ca temeuri ale propovăduirii

III. Izvoarele predicii:

3. Principale (*esențiale*): Revelația naturală și supranaturală; Sfânta Scriptură și operele Sfinților Părinți; Auxiliare: elemente ale culturii umane de pretutindeni

IV. Elemente de istoria predicii:

4. Predica în Vechiul Testament
5. Predica Mântuitorului și kerygma apostolică

6. Predica în perioada apostolică, patristică și post-patristică, în Răsărit și Apus; Predica în contemporaneitate, în Răsărit și Apus

V. Raportul dintre predica creștină și retorica greco-romană:

7. Sfinții Părinți și Școlile Retorice – valorificarea creștină a retoricii antice

VI. Predica în Biserica Ortodoxă Română:

8. De la începuturi până în secolul al XX-lea

9. Începutul sec. al XX-lea – 1989 (I)

10. Începutul sec. al XX-lea – 1989 (II)

11. 1989 – actualitate

VII. Predica și predicatorul. Ascultătorii predicii:

12. Valoarea cuvântului în actul mântuirii; raportul dintre Cuvântul lui Dumnezeu și Sfintele Taine; dimensiunea liturgică și duhovnicească a predicii

13. Personalitatea predicatorului (*calități intelectuale, morale și fizice*)

14. Ascultătorii predicii (*comunicare, adaptare și receptivitate*)

Semestrul al II-lea: OMILETICA SPECIALĂ

VIII. Genurile predicii:

15. Omilia și predica tematică. Teorie și exemplificări

16. Panegiricul și pareneza. Teorie și exemplificări

IX. Elaborarea predicii:

17. Etapele pregătirii generale, d.p.v. intelectual și duhovnicesc

18. Etapele pregătirii speciale: documentare, plan, redactare (I)

19. Etapele pregătirii speciale: documentare, plan, redactare (II)

X. Stilul predicii:

20. Stilul omiletic-literar și însușirile lui

21. Figuri stilistice de cuvinte; figuri stilistice retorice

XI. Rostirea (*prezentarea*) și receptarea predicii:

22. Strategii privind acțiunea în predică (*gestica, mimica, oculezica* etc.)

23. Receptarea predicii (*feedback, strategii persuasive, eliminarea „rezistenței” la persuasiune*)

XII. Schițe și modele de predici (materiale tipărite); exemplificări cu predici audio și video:

24. Schițe și modele pentru omilii și predici tematice

25. Schițe și modele pentru panegirice

26. Schițe și modele pentru pareneze

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

1. **Albu**, pr. Filip, *Opera omiletică a episcopului Grigorie Comșa al Aradului*, Teză de doctorat, Arad, 2011;
2. **Balcă**, arhid. Nicolae, *Omiletica*, Curs dactil., Ex. V, fasc. I, BFT- București, cota 19351, f.a.
3. **Beldiman**, pr. lect. dr. Nicușor, *Predica în Biserica Ortodoxă Română din Muntenia în sec. al XX-lea. Analiză și evaluare*, Teză de doctorat, Editura Episcopiei Giurgiului, 2013;
4. **Belu**, pr. Dumitru, *Curs de Omiletică*, Editura Andreiana, Sibiu, 2012;
5. **Breck**, John, *The Power of the Word*, St. Vladimir's Seminary Press, Crestwood, New York, 1986 (trad. fr.: *La puissance de la parole. Une introduction à l'herméneutique orthodoxe*, traduit de l'anglais avec le concours de l'auteur, Cerf, Paris, 1996); în rom: *Puterea cuvântului în Biserica dreptmăritoare*, trad. Monica Herghelegiu, EIBMBOR, București, 1999;
6. **Buttrick**, David, *Homiletic. Moves and structures*, Vanderbilt University, 1985;
7. **Carnegie**, Dale, *Cum să vorbim în public* (în original: *Public speaking and influencing men in business*), trad. Irina-Margareta Nistor, Editura "Curtea Veche", București, 2000;
8. **Chilea**, pr. Sebastian, „Predica de succes”, în *MitrOlt* 1-3/1954;
9. Idem, „Predicatorul”, în *MitrOlt* 3-4/1958;
10. Idem, „Personalitatea preotului ca păstor sufletesc”, în *MitrOlt* 1-2/1974;
11. **Cicero**, Marcus Tullius, *Arta oratoriei*, ediție bilingvă, traducere, studiu introductiv, note și indice de Traian Diaconescu, ed. Saeculum Vizual, București, 2007;
12. **Ciobotă**, pr. Marius Daniel, *Discursul omiletic din perspectiva științelor comunicării*, Teză de doctorat, Editura Universitară, București, 2012;

13. **Ciobotea**, Patriarh Daniel, *Făclii de Înviere*, Ed. „Trinitas”, Iași, 2005;
14. **Idem**, *Daruri de Crăciun*, Ed. „Trinitas”, Iași, 2005;
15. **Idem**, *Foame și sete după Dumnezeu-înțeleșul și folosul postului*, „Basilica”, București, 2008;
16. **Colectiv de autori**, *Teologia ortodoxă în secolul al XX-lea și la începutul secolului al XXI-lea* (Cap. „Dezvoltarea studiilor pastorale... Omiletica și Catehetica...” – elab. de pr. V Gordon), coordonator pr. prof. univ. dr. V. Ioniță, Ed. Basilica, București, 2011;
17. **Comșa**, pr. Petre, *Cunoașterea lui Dumnezeu la Sfântul Vasile cel Mare*, Teză de doctorat, București, 2003;
18. **Coresciuc**, pr. Roger, *Importanța omiliilor Sf. Grigorie Palama pentru predica ortodoxă*, Teză de doctorat, 2012 (Ms. Comp. BFT);
19. **Craddock**, Fred B., *Prêcher*, trad. par J. F. Rebeaud, Genève, 1991;
20. **Cristescu**, pr. prof. dr. Grigore, *Omilie „mare” și omilie „mică” sau omilie „tematică” și omilie „exegetică”?*, în „Mitrop.Moldovei și Sucevei”, 1-2/1958, pp. 46-58;
21. **Idem**, *Predică și cateheză*, Sibiu, 1929;
22. **Idem**, *Predică și predicator în vremea noastră*, în *StTeol*, 3-4/1950;
23. **Dinu**, prof. Mihai, *Comunicarea. Repere fundamentale*. Editura Algos, București, 2000;
24. **Dura**, pr. Nicolae, *Propovăduirea cuvântului și Sfintele Taine. Valoarea lor în lucrarea de mântuire*, EIBMBOR, București, 1998;
25. **Duțu**, pr. Constantin, „Întâlnirea predicii creștine cu retorica greco-romană”, în *StTeol* 2/1991;
26. **Idem**, *Panegiricul ca formă a predicii în trecut și astăzi. Actualitatea lui pastorală*, Teză de doctorat, în „Ortodoxia”, Anul XLIV (1992), nr. 1-2, pp.97-187; nr. 3-4, pp. 97-182 și „Ortodoxia”, An XLV (1993), nr.1- 2, pp.103-276;
27. **Erdei**, pr. conf. dr. Miron, *Propovăduirea în Biserica Ortodoxă Română din Transilvania în prima jumătate a secolului al XX-lea*, Edit. Cogito, Oradea, 2001;
28. **Idem**, *Propovăduirea în Biserica Ortodoxă Română din Banat în prima jumătate a secolului al XX - lea*, Edit. Universității Oradea, 2001 (reeditare în 2010);
29. **Florescu**, Vasile, *Retorica și neoretorica*, Editura Academiei, București, 1973;
30. **Galeriu**, pr. Constantin, „Catedra de omiletică-catehetică, cu noțiuni de pedagogie”, în *StTeol* 7-10 / 1981;

31. Idem, „Mântuitorul Iisus Hristos, învățătorul nostru suprem”, în *Ort* 1/1983;
32. **Gordon**, pr. Vasile, *Introducere în Omiletică* (Suport de curs, an IV Pastorală), Ed. Universității, București, 2001;
33. Idem, *Pareneza în slujirea pastoral-misionară a Bisericii*, Teză de doctorat, EIBMBOR, București, 2001;
34. **Grigoraș**, pr. Constantin, „...Mergând, învățați toate neamurile!...” - Bazele hristologice, apostolice și patristice ale Catehetei și Omileticii, Ed. „Trinitas”, Iași, 2000;
35. Idem, „...Propovăduiți Evanghelia la toată făptura!...” - Omiletică și Catehetică specială, Ed. „Trinitas”, Iași, 2000;
36. **Ivan**, pr. Ilie, *Omiletica ortodoxă. Repere teoretice, metodice și practice*. Ed. Episcopiei Argeșului și Muscelului, Rm. Vâlcea, 1999;
37. **Micle**, Arhim. Veniamin, *Trepte spre Amvon*, Eparhia Râmnicului, 1993;
38. **Mitrofanovici**, pr. Vasiliu, *Omiletica bisericii dreptcredincioase răsăritene*, Cernăuți, 1875;
39. **Necula**, pr. Constantin, *Ascultă Israel – Activitatea învățătoarească a profeților în Vechiul Testament*, Iași, 2004;
40. **Idem**, *Iubi-Te-voi, Doamne..., Predici și meditații duhovnicești radiodifuzate (perioada Octoihului)*, Ed. „Tehnopress”, Iași, 2001;
41. **Nicolae**, pr. Jan, *Nașterea Domnului oglindită în predica patristică*, Teză de doctorat, București, 2008;
42. **Paraschiv**, dr. Constantin, *Omilia ca gen al predicii*, Teză de doctorat, București, 2008, ms. comput. BFTOUB;
43. **Petrescu**, pr. Nicolae, *Omiletica. Manual pentru Seminariile Teologice*, București, 1978;
44. **Popovici**, pr. lect. dr. Dănuț, *Propovăduirea dreptei credințe în lumina sfintelor canoane*, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București 2008;
45. **Preda**, Pr. conf. dr. Constantin, *Propovăduirea apostolică. Structuri retorice în Faptele Apostolilor*, EIBMBOR, București 2005;
46. **Ramabaud**, R. P., *Traité moderne de prédication*, Lyon-Paris, 1941;
47. **Rădulescu**, Mihai, *Antim Ivireanul. Învățător. Scriitor. Personaj*, Edit. Ramida, 1997;
48. **Scriban**, Iuliu, *Datoria preotului către limba bisericească*, Sibiu, 1938;
49. **Sodi**, Manlio/Achille M. Triacca et 245 Esperti, *Dizionario di Omiletica*, Editrice Elle Di Ci – Ed. Velar, 1998;
50. **Stanton Niki**, *Comunicarea*, Edit. S. C. „Știință & Tehnică”, București, 1995;

51. **Stoian**, pr. dr. Petru Cristian, *Metodologia redactării și prezentării predicii*, Teză de doctorat, București, 2011, ms. comp. BFTOUB;
52. **Șebu**, pr. prof. dr. Sebastian, *Preocupări și orientări în predica protestantă contemporană din Germania apuseană*, Teză de doctorat, în „MA”, an. XXV (1980), nr. 4-6, p.299-498;
53. **Teleanu**, pr. Bogdan, *Metaforă și misiune. Valorificarea literaturii laice în predica românească*, Teză de doctorat, Edit. Trinitas, 2008;
54. **Toader**, lect. dr. Ioan, *Metode noi în practica omiletică*, Cluj-Napoca, 1997;
55. Idem, *Retorica amvonului*, Cluj-Napoca, 2002;
56. **Vines**, Jerry/**Shaddix**, *Power in the pulpit. How to prepare and deliver expository sermons*, Edit. Moody, Chicago, 1999.